

dicendi formae variae sint, ac multiplices, quas Hermogenes, & alii Graeci rhetores *ideas* nominarunt; duo tamen praecipua dicendi genera vulgo existimantur: brevius unum, ac pressius; uberius alterum, magisque diffusum: optimum utrumque, quodque jure quodam suo magnos autores, atque etiam laudatores habeat. Utrum autem ex iis alteri praeferre debeas, nullum certe in consilium adhibere, praeter temetipsum potes; ut scilicet, natura duce, quo genius rapit, eo propendeas, ne *invita*, quod ajunt, *Minervā*, hanc potius, quam illam dicendi rationem amplecti studeas. Id autem cum egregie calleret *Maurocenus*, licet brevem, & succi plenam orationem plurimum laudaret, uti aureum nummum eo pretiosorem, quo argenteos plures repraesentat una exigua nota; naturali tamen quadam propensione, & longo studio quaesita facundia amplum potius, quam pressum dicendi genus consecutus est, quod veluti magnum aliquod auri non signati pondus, eo jucundius, atque majoris pretii habetur, quo mole amplius: nec alia praestantioris boni nota insignior est, quam quod latius diffusum in plura emanet uberius. Liber ille vere aureus de *Oratore ad Brutum*; cui tantum *Maurocenus* ipse tribuere erat solitus, ut e manibus, aut e sinu vix unquam dimitteret; quatenam dicendi genera in usu, atque in pretio essent, quando praeclara illa lumina eloquentiae enitebant, Antonii, Crassi, Cottae, Caesares, Hortensii, atque Cicerones, exacte demonstrat. Quantum mutaverint tempora paulo post, cognoscitur ex iis, qui, Flavia gente orbi dominante, proximisque deinceps aetatibus supersunt autores; praecipue vero ex Historiis, & Annalibus Taciti, qui cum saecula multa in tenebris, ac situ perpetua quasi oblivione sepultus latuisset; hinc erutus nuper, quamvis & lacer, & mutilus, eruditorum nunc prope omnium studio excolitur. Avorum nostrorum memoria sensus alius fuit, cum primum Latinae literae, intermortuae jam pridem, reviviscere coeperunt, atque ornari denuo; quod scripta multa doctorum hominum testantur. Est enim in oratione ipsa profecto, ut in rebus omnibus circuitus & veluti orbis quidam in idem recurrens, ut recidant in usum praesentem, atque revocentur, quaecumque temporis intervallo fieri jam desierant. Cernimus hoc quotidie in tota hominum vita, in officiis, in moribus, in judiciis, ac legibus; nedum in habitu & cultu, & gestu, & sermonibus. Quae cum *Maurocenus* omnia egregie perpenderet, quamvis contractum, & pressum orationis genus hac nostra aetate perciperet probatius haberi; nihilominus alterum illud uberius, ac fusius, ad quod etiam sponte, ac natura lubens ferebatur, consulto praetulit: ea certe quasi praesagitione, futura tandem quae prius extiterant tempora, ut in condenda historia praestantissimi viri imitari constituent Livium potius, quam Tacitum, illum facundum quidem, ut constat, minus; addo etiam non magis prudentem. Haec igitur

c

de

ederetur, emendare, suasque notas adicere animo agitasse. Testatur hoc idem *Lollinus* epistola ad *Pignorium*, pag. 291. „ De MAUROCENA HISTORIA pauca adjiciam, quam „ a te RECUDI non accurate minus, quam amanter, quid ni gaudeam, alienissimo tempore „ parentis lima destitutam? &c. „ Huic epistolae cum responderet *Pignorius* (exstat ejus epistola inter *Lollinianas* pag. 292.) fatetur quidem *Mauroceni Historiam* in manus sumplisse; verum purgat se, quod susceptum opus minime perfecit. „ Ad *Historiam*, quam innuis, AD- „ NOTAVI mearum nescio quid ineptiarum; & malui incitiae notam subire, quam inoffi- „ ciositatis. Universam ne perlustrarem, vetuit moles atlantea occupationum, quibus opprimor „ quaeque oppresso exprimunt ingenuorum studiorum & memoriam, & ipsum paene nomen „ (a) ut.